

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Järjestöoppaan rooli maahanmuuttajan kotoutumisessa

Jyri Salo

KANSALAISTOIMINTA JA NUORISOTYÖ (210 op)

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jyri Salo	Sivumäärä 39 ja 2 liitesivua
Työn nimi Järjestöoppaan rooli maahanmuuttajan kotoutumisessa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Maria Kontinen, Regina Pesonen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Villa Victor, Shahnaz Mikkonen	
Tiivistelmä <p>Villa Victor on kansainvälinen toimintakeskus, jonka toiminta on suunnattu niin Oulussa asuville ulkomaalaistaustaisille asukkaille kuin kantaväestöllekin. Villa Victor järjestää maahanmuuttajille info-tilaisuuksia ja Suomen kielenkursseja sekä kansainvälisyydestä kiinnostuneille erilaista toimintaa. Villa Victor pyrkii toiminnallaan edistämään maahanmuuttajien ja kantaväestön positiivista vuorovaikutusta, parantamaan ja edistämään maahanmuuttajien keskinäisiä suhteita sekä edistää Oulussa ja Suomes- sa viihtymistä ja elämistä.</p> <p>Tämä toiminnallinen opinnäytetyö ja sen produkti (järjestöopas) on tehty Villa Victorille siksi, että heille järjestöoppaasta on eniten hyötyä. Villa Victor voi hyödyntää opinnäytetyötä esimerkiksi siten, että he voivat järjestöopasta apuna käyttäen kertoa maahanmuuttajille järjestötoiminnasta, sekä he saavat uutta tietoa järjestötoiminnan hyödyntämisessä maahanmuuttajan kotoutumisen apuna. Villa Victor toimii monien erilaisten maahanmuuttajatyön suuntausten keskellä, jossa tällä hetkellä pohditaan miten hyödyntää kantaväestön järjestöjä maahanmuuttajan kotoutumisen tukena. Tämän toiminnallisen opin- näytetyön tarkoituksena olikin selvittää, miten maahanmuuttajia voitaisiin saada enemmän osallisiksi kantaväestön järjestöihin. Toiminnallisen opinnäytetyön ohessa valmistuu produkti, järjestöopas maa- hanmuuttajille, jonka tarkoituksena on, madaltaa maahanmuuttajien osallistumiskynnystä järjestötoi- mintaan.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat seuraavat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miten maahanmuuttajat ovat päässeet kantaväestön järjestöihin osallisiksi? 2. Onko järjestöaktiivisuudesta ollut apua kotoutumisessa? 3. Minkälaista tietoa maahanmuuttajat toivovat järjestöistä ja yhdistyksistä? <p>Tämä opinnäytetyö on tehty kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimusmenetelmänä on käytetty teema- haastatteluja. Haastatteluiden avulla pystyin parhaiten saamaan esille ne asiat, jotka olivat tärkeitä produktin onnistumisessa. Lisäksi kaikkien haastateltujen maahanmuuttajien ääni pääsi kuuluville tällä metodilla. Opinnäytetyötä varten haastattelin kahdeksaa kantaväestön järjestöissä toimivaa maahan- muuttajaa.</p> <p>Opinnäytetyössä selvisi, että järjestöt ja yhdistykset ovat erittäin hyvä paikka maahanmuuttajille kokea osallisuutta. Maahanmuuttajat eivät olleet kokeneet järjestöissä syrjintää ja he olivat saaneet järjestö- toiminnasta uusia ystäviä. Lisäksi he olivat oppineet kieltä ja kulttuuria sekä laajentaneet omia verkos- tojaan. Maahanmuuttajat toivoivat tulevaisuudessa järjestöiltä tehokkaampaa tiedotusta, jotta maa- hanmuuttajien olisi helpompi löytää mukaan toimintaan.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tulokset on hyödynnettävissä kaikilla maahanmuuttajatyötä tekevilla tahoilla. Kantaväestön järjestöt ovat erittäin hyviä toimintapaikkoja maahanmuuttajille kokea sekä osallisuutta, että kotoutumista. Lisäksi toiminnallisen opinnäytetyön ohessa valmistuvan produktin (järjestöopas) tulen luovuttamaan kansainvälisen toimintakeskus Villa Victorin käyttöön.</p>	
Asiasanat: Maahanmuuttaja, Kotoutuminen, Järjestöt, Yhdistykset, Osallisuus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Jyri Salo	Number of Pages 39
Title NGO guide, the role of the immigrant integration process	
Supervisor(s) Maria Kontinen & Regina Pesonen	
Subscriber and/or Mentor Villa Victor, Shahnaz Mikkonen	
Abstract <p>Villa victor is international activity center that provides activities for immigrants and Finns living in Oulu. Villa Victor organizes and coordinates informative events and courses in the Finnish language for immigrants together with clubs, celebrations, and cultural events for people interested in all issues that are international in nature. Villa Victor aims to enable and facilitate positive interaction between and within immigrant communities and Finns. They also focus to improve the living conditions and creating positive experience.</p> <p>This practice-based thesis and its practice element (Guideline for participating and establishing NGO [non-governmental organization]) is tailored for the needs of Villa Victor. This is due to the fact that Villa Victor with its international clientele will mostly benefit from practice-based thesis. The Villa Victor operates in turbulent context where several immigration related tasks, working routines where current focus is on innovating ways to utilize expertise gained in NGOs to integrate and assimilate immigrants to Finnish culture. This practice-based research aims to understand how immigrants can be more strongly partaken to NGOs run by Finns and how immigrants can establish their own NGOs. As a practical result this practice-based thesis provides a guideline for immigrants to participate in NGOs in order to lower the barriers for belonging to a NGO.</p> <p>The research questions for this practice-based thesis are as follows:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. How immigrants have gained access to Finnish NGOs ? 2. How has NGO activities helped in integration and assimilation to Finnish culture ? 3. What type of information is needed about NGOs ? <p>This research is carried out as qualitative research. Research method employed is thematic interviews. With in-depth thematic interviews researcher can best elucidate the facts and information that is needed to produce successful practice-based thesis. In addition, all the interviewees were heard during the process which makes qualitative research worthwhile. For this thesis eight immigrants, from diverse cultures that belong to a Finish NGO were interviewed.</p> <p>As a result this thesis demonstrates that NGOs established by Finns are excellent place for immigrant to feel that they belong to a community and culture. Immigrants did not feel that they were left out, bullied or discriminated because they were immigrants and actually they felt that they gained new friends, learnt language, and something about Finnish culture, as well as accumulated social capital. For the future immigrants hoped that Finnish NGOs would communicate more effectively about their NGOs to immigrants as most of the immigrants do not find direct access to NGOs run by Finns.</p> <p>The results from this practice-based thesis can be utilized in all NGOs and other organizations working with immigrants and immigration related issues. This is due to the fact that NGOS run by Finns are excellent places for immigrants to feel that they belong to a community and culture. Additionally, the outcome of the practice-based thesis i.e. the guidelines for participating and establishing NGOs will be offered to international activity centre Villa Victor to serve as practical tool to continue their integration and assimilation efforts.</p>	
Keywords Immigrant, Integration, Civic organization, associations, inclusion	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5-6
1.1 Tutkimuksen taustaa	7-9
1.2 Tutkimuskysymys	9-10
1.3 Keskeiset käsitteet	10-11
2 KOLMAS SEKTORI	12
2.1 Järjestöt ja yhdistykset	13-14
2.2 Järjestöt ja yhdistykset opinnäytetyön kontekstissa	15
3 KOTOUTUMINEN	16
3.1 Kotoutumisen taustaa	17-18
3.2 Kotoutuminen ja kotouttaminen	19
3.3 Kotoutuminen opinnäytetyön kontekstissa	20
4 OPINNÄYTETYÖN METODOLOGIA JA TOTEUTTAMINEN	21
4.1 Aineiston keruu menetelmät	21
4.2 Aineiston järjestely	22
4.3 Yhteenveto	23
5 OPINNÄYTETYÖ AINEISTON ESITTÄMINEN JA ANALYSOINTI	24
5.1 Järjestöoppaan ja järjestöjen tiedottaminen	24-27
5.1 Järjestöoppaan tarve	28-30
5.3 Toiveet järjestöoppaalle	31-33
6 POHDINTA	34-35
LÄHTEET	36-37
LIITTEET	38-39

1 JOHDANTO

Maahanmuuttajan saapuessa Suomeen alkaa hänen henkilökohtainen kotoutumisprosessinsa, jolla hän pyrkii löytämään oman paikkansa Suomalaisesta yhteiskunnasta. Tässä kotoutumisprosessissa myös yhteiskunnalla on tehtävänsä, yhteiskunnan tulee tukea maahanmuuttajan kotoutumista mahdollisimman hyvin. Ideaalina tavoitteena kotoutumisprosessissa olisi niin sanottu bikulturalismin eli integraation vaihe jossa maahanmuuttaja saavuttaa sisäisen varmuuden ja osaa arvostaa molempia kulttuureja (Pehkonen 2006, 27).

Suomea uhkaa jo lähiaikoina työvoimapula johon yhdeksi ratkaisuksi on alettu käyttää työperäistä maahanmuuttoa. Työperäisen maahanmuuton tavoitteena on, että maahanmuuttaja löytää paikkansa työelämästä mahdollisimman hyvin ja nopeasti, näin maahanmuuttaja helpottaa sekä Suomen työvoimapulaa, että tuntee itsensä tarpeelliseksi, toivotuksi sekä osalliseksi jolloin myös maahanmuuttajan elämänhallintataidot ja itseluottamus vahvistuu. Kotoutumista tapahtuu parhaiten juuri työelämässä ja järjestötoiminnassa kun maahanmuuttajat ja kantaväestö pääsevät vuorovaikutukseen. Juuri sosiaalinen aktiivisuus, sosiaaliset suhteet ja tunne yhteiskunnan osallisuudesta helpottavat maahanmuuttajaa uuteen maahan kotoutumisessa (Pehkonen 2006, 37).

Suomessa on tällä hetkellä olemassa paljon toimintaa kotoutumisen edistämiseksi. Kaiken pohjana on kotouttamislaki joka määrittelee millaisin toimin kotoutumista ja kotouttamista tehdään. Kotouttamislaki on juuri kokenut uudistuksen. Uusi Laki kotoutumisen edistämisestä vahvistettiin 30.12.2010 ja se tulee voimaan 1.9.2011(Sisäasiainministeriö 2010). Lisäksi on olemassa hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma, kunnalliset kotouttamissuunnitelmat sekä erilaiset projektit jotka tukevat maahanmuuttajan kotoutumista.

Työskenneltyäni maahanmuuttajien kanssa useamman vuoden ajan olen huomannut maahanmuuttajien järjestötietoudessa puutteita. Lisäksi järjestöt eivät mielestäni löydä riittäviä metodeja houkutellakseen maahanmuuttajia järjestötoimintaan.

Opinnäytetyöni tekoprosessi alkoi marraskuussa 2010 jolloin aloin kartoittaa tietoa opinnäytetyöni aiheesta, järjestöoppaan rooli maahanmuuttajan kotoutumisessa. Tammikuussa 2011 aloin kirjoittaa aineistoa auki ja helmi-maaliskuussa suoritin aineiston hankinnan teemahaastatteluin.

Haastatteluiden pohjalta valmistin produktin eli järjestöoppaan maahanmuuttajille, jonka opinnäytetyöni työelämäntaho kansainvälinen toimintakeskus Villa Victor hyväksyi huhtikuussa. Etenin opinnäytetyöprosessissa seuraavanlaisesti 1. Toiminnallisen opinnäytetyön avaus 2. Kolmas sektori 3. Kotoutuminen 4. Tietoa opinnäytetyöstä 5. Aineiston analyysi 6. Opinnäytetyön tulokset.

Omassa toiminnallisessa opinnäytetyössäni selvitän, mitä reittejä maahanmuuttajat ovat löytäneet kantaväestön järjestöihin, onko kantaväestön järjestöissä ja yhdistyksissä toimiminen auttanut kotoutumisessa. Lisäksi kysyn minkälaisia tietoja maahanmuuttajat kaipaavat järjestöoppaaseen jonka teen toiminnallisen opinnäytetyöni produktina.

Järjestöoppaan tein powerpoint muotoon helppokäyttöisyyden vuoksi. Tarkoituksena on että, sitä voi helposti päivittää, kääntää paperiversioksi ja muuten muokata. Järjestöoppaaseen tuli 18 diaa jotka ovat paperimuodossa avattu työni lopussa (liite 2). Järjestöoppaasta oltiin kovasti kiinnostuneita ja olen menossa esittelemään oppaani sekä työni tulokset Oulun maahanmuuttajatyöntekijöille toukokuussa. Lisäksi minulle tarjottiin työpaikkaa maahanmuuttajajärjestöjen kouluttajana työni tiimoilta. Järjestöopas on siis tullut tarpeeseen.

Olen mielestäni luonut toimivan järjestöoppaan, jota tehdessä on kuultu maahanmuuttajien toiveita. Järjestöoppaalla tulee olemaan käyttöä myös tulevaisuudessa, sen osoittaa henkilö joka on palkattu esittelemään järjestötyötä maahanmuuttajille, tekemäni opinnäytetyön ja järjestöoppaan pohjalta. Mielestäni onnistuin työni aikataulutuksessa sisällöllisessä tuotoksessa hyvin. Kehitettävää jää vielä ainakin äidinkiellellisiin asioihin, kirjoittaminen oli välillä turhauttavaa johtuen kielioppi ongelmista.

1.1 Tutkimuksen taustaa

Pehkosen mukaan maahanmuuttotutkimuksessa on oltu kiinnostuneita kotimaasta lähdön syistä (esim. Korkeasaari – Söderling 1998) Mutta myös maahanmuuttajien suhteesta uuteen asuun maahansa. Tällöin tutkimuksen kohteina ovat olleet *maahanmuuttajien sopeutuminen ja siihen liittyvät ongelmat* (esim. Ekholm 1994, Ylänkö 1997, Joronen 1997, Valtonen 1999, Forsander - Alitolppa- Niitamo 2000), *maahanmuuttajien identiteetti* (esim. Liebkind 1994, Alitolppa – Niitamo 1994, Oinonen 1999, Marjeta 2001), *maahanmuuttajiin kohdistuva rasismi, syrjintä sekä Suomalaisten etniset asenteet* (esim. Jasinskaja – Lahti – Liebkind 1997, Jaakola 1995 ja 1999, Pitkänen – Kouki 1999, Makkonen 2000, Liebkind – Eränen 2001), *maahanmuuttajien asema työmarkkinoilla* (esim. Jaakola 2000, Forsander 2002) sekä *kodin merkitys maahanmuuttajille* (esim. Huttunen 2002) (Pehkonen 2006, 23-24.)

Tein toiminnallisen opinnäytetyön joka liittyy sekä maahanmuuttajiin, että järjestötoimintaan. Halusin tutkia maahanmuuttajia kantaväestönjärjestötoiminnan osallisina siksi, että aihe on ajankohtainen monissa järjestöissä ja maahanmuuttajan kotoutumista ja järjestötoimintaa koskevassa keskustelussa. Esimerkiksi (Järjestökummi ohjelma Joensuussa 2010.) Ja ETNO:n kannanotto hallituksen ohjelmaan vuosille 2011 – 2015 jossa sanotaan näin:

”Etnisten vähemmistöjen järjestötoiminnan tukeminen nähdään tärkeänä, sillä järjestöillä on tärkeä rooli kotoutustyössä ja yhteistyössä viranomaisien kanssa. Maahanmuuttajien osallistumista tulisi tukea jakamalla tietoa osallistumismahdollisuuksista, järjestämällä koulutusta järjestötoiminnasta ja suuntaamalla määrärahoja hankkeisiin, joilla edistetään kaksisuuntaista kotoutumista, esimerkiksi arjen tasolla kantaväestön ja eriväestöryhmien yhteisessä toiminnassa ja kohtaamisessa ”(Etnon kannanotto hallituksen ohjelmaan vuosille 2011-2015.)

Ajankohtaisuuden lisäksi aihe kiinnostaa myös siksi, että ennen opintojani humanistisessa ammattikorkeakoulussa, olen tehnyt maahanmuuttajatyötä sekä nuorisotyön, että järjestötyön parissa. Nuorisotyötä tein Oulun kaupungin nuorisoasiainkeskuksella, nuortenkeskus Waldassa, jonka nuorista 80 prosenttia oli maahanmuuttajia nuoria. Lisäksi työskentelin Oulun Pyrinnöllä jonka toiminnassa oli mukana useita maahanmuuttajia. Molemmissa työpaikoissa oli samankaltainen haaste.

Nuorisotyötä tehdessäni minulta nuoret usein kysyivät miten he voivat liittyä järjestöön, missä kyseisellä järjestöllä on toimintaa ja voivatko nuoret liittyä, jos ovat vain 13- vuotiaita. Nuoret siis olivat kiinnostuneita järjestötoiminnasta mutta he eivät onnistuneet löytämään reittejä järjestöihin joissa toimia. Lisäksi oli havaittavissa, että kehitettävää oli myös sekä järjestötiedon osaamisessa maahanmuuttajien kohdalla, että järjestöjen toiminnan tiedottamisessa.

Järjestötyön puolella työskennellessäni, toiminnan vuotuinen tavoite oli seuran jäsenmäärän kasvattaminen tai jäsenmäärän pitäminen vähintään samana kuin se oli edeltävänä vuonna. Kuitenkin järjestön sisällä maahanmuuttajia oli toimijoina melko vähän. Mielestäni tässä onkin kaksi tahoja (maahanmuuttajat ja järjestötyö) jotka eivät kohtaa niin hyvin kuin se olisi mahdollista. Joensuussa tähän haasteeseen on kehitetty kummiohjelma jonka tarkoituksena on tarjota maahanmuuttajalle kummikaveri, joka on apuna järjestötoimintaan osallistumisessa. (Järjestökummi ohjelma Joensuussa 2010). Menetelmiä edellä mainitun haasteen ratkaisuun siis on jo mutta niitä tarvitaan kipeästi lisää.

Lähdin tekemään tästä aiheesta toiminnallista opinnäytetyötä siksi, että maahanmuuttajien ja järjestö sekä yhdistystoiminnan välisiä suhteita on tutkittu melko vähän. Ammattikorkeakoulujen theseus opinnäytetyötietokannassa, oli useita järjestöihin ja maahanmuuttajiin liittyviä opinnäytetöitä. Salovaara esitteli(Salovaara 2010) järjestöille suunniteltuja, maahanmuuttajiin liittyviä kursseja. Arjen toimintoja jotka liittyivät maahanmuuttajien vapaaehtoistoimintaa, esitteli (Rieppola 2010). Lisäksi oli myös muita kotoutumiseen liittyviä opinnäytetöitä, joissa usein järjestöt toimivat tapahtumapaikkana jolloin itse tapahtuman sisältö unohdettiin.

Omassa opinnäytetyössäni haluan tuoda järjestöt pääosaan ja selvittää miten järjestöissä toimivat maahanmuuttajat kokevat osallisuutensa, auttaako järjestötoiminta kotoutumisessa? Lisäksi pohdin miten tehdä kantaväestön järjestöistä helpommin saavutettavia maahanmuuttajille. Oman työkokemukseni kautta uskon, että maahanmuuttajilla on kiinnostusta toimia järjestöissä ja yhdistyksissä, Haasteena on vain yhdistyksien löytäminen ja tieto siitä, miten järjestöissä ja yhdistyksissä toimitaan.

Kun maahanmuuttaja tietää järjestöistä ja yhdistyksistä jotain, hänen on helpompi osallistua koska hän tietää mihin osallistuu.

1.2 Tutkimuskysymys

Opinnäytetyössäni haastatellaan jo järjestötoiminnassa mukana olevia maahanmuuttajia. Opinnäytetyössäni esitän kolme tutkimuskysymystä, joihin toivon saavani ideoita ja vastauksia haastattelujen kautta.

Ensimmäisellä kysymyksellä pyrin selvittämään, *miten maahanmuuttajat ovat päässeet kantaväestön järjestöihin osallisiksi*. Tällä kysymyksellä haluan tunnistaa jo olemassa olevat toimivat reitit kantaväestönjärjestöihin pääsyyn. Haastateltavilta toivon saavani ajatuksia myös siitä, missä kantaväestönjärjestöjen kannattaisi tiedottaa toiminnastaan ja missä järjestötietoutta vaikka produktini (järjestöopas) muodossa kannattaa tarjota, jotta siitä olisi hyötyä maahanmuuttajalle hänen hakeutuessa yhdistystoimintaan mukaan.

Toisella kysymyksellä etsin ajatuksia siitä, minkälaisia kokemuksia maahanmuuttajilla on yhdistyksissä toimimisesta. *Edistääkö yhdistystoiminta kotoutumista* ja jos edistää niin miten. Tällä kysymyksellä haluan selvittää ovatko haastatteleman maahanmuuttajat kokeneet yhdistystoiminnan hyödylliseksi ajatellen heidän omaa kotoutumisprosessia. Lisäksi tämä kysymys antaa produktilleni pohjan siten, että jos maahanmuuttajat kokevat yhdistystoiminnan mukavaksi, he haluavat aktivoitua yhdistykseen ja myös järjestöoppaalleni on tarvetta. Jos järjestötoiminta on epämukavaa, ei oppaalleni ole tarvetta.

Kolmannella kysymyksellä tutkin *minkälaista tietoa maahanmuuttajat toivovat järjestöistä*. Toiminnallinen opinnäytetyöni sisältää produktin (maahanmuuttajien järjestöopas) jonka sisällön tarpeeseen tämä tutkimuskysymys vastaa.

- 1. Miten maahanmuuttajat ovat päässeet kantaväestönjärjestöihin osallisiksi?**
- 2. Onko järjestöaktiivisuudesta ollut apua kotoutumisessa?**

3. *Minkälaista tietoa maahanmuuttajat toivovat järjestöistä ja yhdistyksistä?*

Edellä mainitut kysymykset on tärkeä selvittää jotta voimme edistää maahanmuuttajien kotoutumista, työllistymistä sekä kantaväestön ja maahanmuuttajien kohtaamista. Maahanmuuttajien olosuhteiden parantaminen edistää integraatiota ja vähentää syrjäytymisen mukanaan tuomia ongelmia.

1.3 Keskeiset käsitteet

Keskeisinä käsitteinä tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä on maahanmuuttajat, kotoutuminen, järjestö ja yhdistystoiminta.

Neliapila-hankeen kotisivuilta löytyy maahanmuuttaja sanasto, joka on kehitetty kaikkien maahanmuuttajien parissa toimivien käyttöön. Lisäksi hanke koulutti maahanmuuttajia monikulttuurisuuskouluttajiksi. Tällä sivustolla maahanmuuttaja määritellään seuraavasti:

*”**Maahanmuuttaja**, maahanmuuttajataustainen henkilö = Ulkomailta toiseen maahan pysyvässä asumistarkoituksessa muuttava henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen. Maahanmuuttaja on yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä kuten pakolaisia, turvapaikanhakijoita, siirtolaisia ja paluumuuttajia”(Neliapila-hanke 1.3.2011.)*

Suomessa oli vuonna 2009, maahanmuuttajia 155 705 (Tilastokeskus 28.5.2010). Suomeen muuttaa eniten ihmisiä Venäjältä. Lisäksi Viron ja Ruotsin kansalaiset ovat aktiivisia maahanmuuttajia(mt). Suomeen muutetaan esimerkiksi perhesiteiden vuoksi, pakolaisena, tekemään töitä, opiskelemaan ja turvapaikkaa hakemaan. Kaikille näille maahanmuuttajille on yhteistä tarve kotoutua, mutta miten määritellään kotoutuminen sekä yhdistykset ja järjestöt joissa pitäisi kotoutumista tapahtua.

Oulun kaupungin kirjaston internet-sivuilta löytyvä Facta tietosanakirja (WSOY) määrittelee kotoutumisen seuraavasti:

*”**Kotoutuminen:** Maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetussa laissa (1999) tarkoitettu maahanmuuttajan yksilöllinen kehitys.”* (Facta tietosanakirja/218555.)

Kotoutuminen on prosessi jolle on vaikea antaa aika määritettä. Sitä voidaan kuitenkin tehostaa ja nopeuttaa tarjoamalla maahanmuuttajalle tietoja, taitoja ja menetelmiä niin, että maahanmuuttaja pääsee kiinni yhteiskuntaan. Tällaista apua tarjoaa ja voi tarjota järjestöt ja yhdistykset joiden määritelmät avaavat seuraavaksi.

Yhdistys tai järjestö, molemmat toimivat tässä tutkimuksessa kotoutumista edistävänä yhteisönä. Tein haun sanalle yhdistys, samalla tietosanakirjalla kuin aiemmissa kohdissa ja sain tuloksen, joka mielestäni avaa hyvin sekä yhdistyksen, että järjestön tarkoituksen:

*”**Yhdistys** pysyväksi tarkoitettu useiden henkilöiden yhteenliittymä, joka perustuu näiden henkilöiden sopimukseen ja jolla on jokin nimenomainen tarkoitus”* (facta tietosanakirja/106267.)

Tässä toiminnallisen opinnäytetyön ensimmäisessä kappaleessa avasin opinnäytetyöni tavoitteet, kerroin opinnäytetyön kysymyksistä ja ongelmista. Lisäksi määrittelin opinnäytetyöni keskeiset käsitteet maahanmuuttaja, kotoutuminen ja järjestöt. Tässä kappaleessa esittämäni tutkimuskysymykset ovat olennaisia ajatellen produktiani, sillä ne vastaavat kysymykseen onko produktilleni eli järjestöoppaalle tarvetta.

2 KOLMAS SEKTORI

Järjestöt ja yhdistykset joita tässä osiossa käsittelen kuuluvat kolmas sektori käsitteen sisälle. Kolmannella sektorilla tarkoitetaan Harjun mukaan (Harju 2003,15) Suomessa yksityisen (yritykset) ja julkisen (valtio ja kunnat) rinnalla olevia järjestäytyneitä toimijoita, joita ovat kansalaisten muodostamat ja johtamat yhdistykset, osuuskunnat ja säätiöt. Suomalaiselle kolmannelle sektorille Harjun(2003) mukaan on tyypillistä seuraavat kahdeksan piirrettä (Harju 2003, 15-16.):

- Yleishyödyllisyys
- Eettisyys
- Voittoa tavoittelemattomuus
- Riippumattomuus
- Yhteisöllisyys
- Solidaarisuus
- Yksilöllinen valinnan vapaus
- Joustavuus ja vapaaehtoisuus

Viime vuosina on tunnistettu myös neljäs sektori, jota ei ole vielä selkeästi havainnointu ja jonka Harju (2003, 17) määrittelee seuraavasti:

”Yksityisen, julkisen ja kansalaissektorin rinnalla oleva neljäs sektori sisältää kotiin, perheeseen, sukuun, tuttavuuteen ja naapuruuteen perustuvan toiminnan”

Tässä opinnäytetyössä voi huomata myös neljännen sektorin piirteitä. Esimerkiksi järjestöihin liittyminen on maahanmuuttajilla usein tapahtunut tuttavuuden ja naapuruudenkin kautta. Olen kuitenkin rajannut opinnäytetyöni koskemaan, resurssien ja tutkimusmielenkiinnon takia, kolmatta sektoria ja sen sisällä toimivia järjestöjä ja yhdistyksiä.

2.1 Järjestöt ja yhdistykset

Suomi on tuhansien yhdistysten ja satojen tuhansien yhdistysaktiivien maa. Tänäpä yhdistyksiä on Suomessa noin 130000 (Patentti- ja rekisterihallitus 2011.). Paavolan (2008) mukaan Suomessa yhdistystoiminnan historian voidaan katsoa alkaneeksi 1830 – 40 luvuilla, jolloin Suomessa toimi ainakin Vapaapalokunta (VPK), säästöpankkiliike sekä raittiusseurat. Viime vuosina yhdistysten määrän kasvu on suuntautunut liikunta ja urheilu sektoreille.

Ihmiset hakeutuvat järjestöihin useista eri syistä. Yhdistykset tarjoavat niin sosiaalista toimintaa, palloa pelaten, leipoen ja musiikkia soitellen kuin psyykkistä ja fyysistä kuntoa koetellen, vaikka lautapelin tai yhteisen juoksulenkin parissa. Yhdistyksissä ja järjestöissä toimiminen kehittää ideointi taitoja, kokoustaitoja, vuorovaikutustaitoja sekä monia muita taitoja joita yksilö tarvitsee myös arjen toiminnoissa.

Loimun (2010,21) mukaan yhdistymisvapaus on olennainen osa länsimaista demokratiaa. Yhdistyksiä voidaan perustaa milloin ja missä vaan jopa suullisesti sopimalla. Yhdistymisvapaus antaa oikeuden yhdistyksen perustamisen lisäksi pyrkiä jäseneksi yhdistykseen, olla kuulumatta yhdistykseen, osallistua yhdistyksen toimintaan ja erota yhdistyksestä milloin hyvänsä(mt.)

Yhdistyksiä voi olla kahdenlaisia rekisteröity yhdistys ja rekisteröimätön yhdistys:

Rekisteriin merkitsemätön yhdistys ei ole oikeushenkilö. Näin ollen se ei esimerkiksi voi järjestää yleisiä kokouksia, huvitilaisuuksia eikä harjoittaa elinkeinoa(mt,27.) Käytännössä rekisteröimättömällä järjestöllä ei ole oikeuksia sitoutumista vaativiin toimiin, joten jos toiminnassa tapahtuu virheitä, niistä vastaa joko yhdistyksen toiminnasta vastaavat henkilöt tai yhdistys yhdessä.

Rekisteröity yhdistys voi tehdä useimmat niistä toiminnoista, jotka rekisteröimättömältä yhdistykseltä kielletään. Rekisteröity yhdistys voi tehdä sitoumuksia ja sopimuksia, asioida tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, omistaa kiinteää omaisuutta, tehdä kauppvoja, ottaa vastaan lahjoituksia, järjestää julkisia huvitilaisuuksia, arpajaisia ja

rahankeräyksiä, olla jäsenenä toisessa yhdistyksessä tai osakkeen omistajana osakeyhtiössä sekä toimia ulkomailla (Patentti- ja rekisterihallitus 25.1.2010.). Rekisteriin merkityn järjestön nimeen lisätään sanat rekisteröity yhdistys (registrerad förening) tai kirjaimet ry (rf) (Loimu2010,28). Saamenkielisen yhdistyksen nimen perään tulee registrerejuvvon searvi (rs). Yhdistyksen rekisteröiminen maksaa 60 euroa ja rekisteröinnin voi suorittaa vaikka maistraatissa tai internetissä.

Suomessa toimii myös julkisoikeudellisia yhdistyksiä joita ovat esimerkiksi Suomen punainen risti, liikennevakuutus, raha-automaattiyhdistys, metsänhoitoyhdistykset, kalastuskunnat, paliskunnat, uittoyhdistykset ja korkeakoulujen ylioppilaskunnat(Loimu2010,28.). Oma tutkimukseni keskittyy järjestöihin ja näiden vaikutuksiin kotoutumisen saralla, lisäksi aika ja resurssit eivät riitä kattavasti pohtimaan kolmea järjestömuotoa, joten olen rajannut opinnäytteeni tutkimuksen koskemaan rekisteröityjä ja rekisteröimättömiä yhdistyksiä.

2.2 Järjestöt ja yhdistykset tutkimuksen kontekstissa

Minkälaista kotoutumista järjestöissä tapahtuu? Onko järjestöissä toimineet maahanmuuttajat kokeneet syrjintää? Edistääkö osallistuminen kotoutumista? Miten järjestössä toimiminen auttaa maahanmuuttajaa kotoutumaan?

Maahanmuuttajia on kantaväestön järjestöissä toimijoina melko vähän, mistä tämä johtuu?. Eikö maahanmuuttajat löydä järjestöihin? Onko maahanmuuttajalla riittävät tiedot ja taidot järjestö ja yhdistystoimintaan osallistumiseen ja jos ei ole niin minkälaista tietoa he tarvitsevat?

Tässä opinnäytetyössä järjestöt ja yhdistykset ovat se taho jonka kautta mahdollistuu kohtaaminen ja kotoutuminen. Järjestöt ja yhdistykset eivät vain löydä maahanmuuttajia, eivätkä maahanmuuttajat löydä järjestöjä. Tässä opinnäytetyössä etsin keinoja edistää maahanmuuttajien ja järjestöjen sekä yhdistysten kohtaamista. Lisäksi tutkin edistääkö järjestössä toimiminen kotoutumista.

Kotoutumista voi tässä tutkimuksessa olla esimerkiksi uusien ystävien, tuttavien tai kavereiden löytäminen sekä Suomen kielen ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen. Suomalaisille maahanmuuttajan kohtaaminen antaa erilaisuuden ymmärtämystä, pakottaa kohtaamaan omat ennakkoluulot sekä tarjoaa mahdollisuuden löytää erikulttuurista tulevia uusia ystäviä.

Kolmannen sektorin järjestöt ja yhdistykset tarjoavat tutkimukselleni tapahtumapaikan jossa kotoutumista ja kohtaamista tapahtuu. Opinnäytetyöni tavoite on tarjota maahanmuuttajalle järjestöopas jonka avulla hänen järjestö tietoutensa paranee ja uskallus osallisuuteen kasvaa. Kolmannessa luvussa avataan kotoutumisprosessia jota pohdin tässä kappaleessa määritellyissä raameissa.

3 KOTOUTUMINEN

Omassa työssäni ja aikaisemmissa työsuhteissani kohtaan ja kohtasin erilaisia ihmisiä erikulttuureista. Kaikilla heillä on sama tarve, kuulua johonkin ja tulla hyväksytyksi. Oma toiveeni on työllistyä maahanmuuttajatyön pariin, jota kautta saan esitellä Suomen hienoa kulttuuria sekä samalla kohdata monia erilaisia ja kiinnostavia kulttuureja.

Maahanmuuttajan tarvitsee tukea kotoutumisprosessiinsa, jotta hän jaksaa pyrkiä eteenpäin. Tärkeää on ehkäistä syrjäytymistä sekä edistää itsetuntoa ja elämänhallintataitoja kehittäviä toimintoja. Maahanmuuttajilla on paljon hienoa osaamista tarjottavana kantaväestölle. Jotta tämä rikkaus tulisi yhteiskunnan ja vähemmistön itsensä hyödyksi ja jotta maahanmuuttaja löytäisi paikkansa yhteiskunnassa, työmarkkinoilla ja lähiyhteisöistä, pitää tehdä määrätietoista työtä (Räty2002,7-8). Tätä työtä kutsutaan *kotouttamiseksi*, jonka päämääränä on auttaa maahanmuuttajaa *kotoutumaan*.

3.1 Kotoutumisen taustaa

Maahanmuuttajat saapuvat Suomeen monista eri syistä. Kaikkia heitä kuitenkin yhdistää avun tarve jossakin vaiheessa kotoutumisen polulla, yrittäessään päästä kiinni yhteiskunnan tapoihin ja normeihin. Maahanmuuttajat voivat tarvita apua esimerkiksi johonkin toimintaan osallistumiseen, virastoissa käymiseen, kaverin löytämiseen tai johonkin muuhun tarpeeseen. Kaikilla ihmisillä on omat tarpeensa ja jos niitä ei pääse ratkaisemaan esimerkiksi kielellisten syiden takia, on ihminen pahimmassa tapauksessa vaarassa syrjäytyä. Tästä syystä myös maahanmuuttajia on hyvä tukea kun he sitä tarvitsevat.

Gail Gartner kertoo artikkelissaan omasta kotoutumisestaan Suomeen näin:

”Kotoutuminen on prosessi, jolla on alku, mutta jonka loppua ei ole näkyvässä” (Kun elämä muuttuu2005,21.)

Toisin sanoen maahanmuuttaja on yksin synkällä merellä ilman karttaa tai kompassia, aallot rauhoittuvat ajan kuluessa mutta kartoja tai kompasseja voi saada vain ystävälliseltä vastaan tulijalta.

Tätä matkaa eli kotoutumisprosessia voi kuvata hyvin myös siirtymävaiheena. Alitolppa-Niitamo, Söderling ja Fågel mukaan siirtymävaihe on jakso, jossa yksilö on siirtymässä jostain tutusta ja hallitusta johonkin tuntemattomaan, josta hänellä ei ole vielä kokemusta (Alitolppa-Niitamo, Fågel& Söderlig2005,10.)

Jatkuvassa muutoksessa elävä yhteiskuntamme ei helpota edellä mainittua kotoutumisprosessia. Esimerkiksi työelämän muutokset on kantaväestön helppo löytää valtamediasta mutta kieltä osaamaton maahanmuuttaja ei tiedä uutta tietoa edes etsiä jos siitä ei joku hänelle kerro.

Kotoutumisen moniin ongelmiin etsitäänkin kiireellä vastauksia. Menetelmiä kehitetään ja kokeillaan, hankkeita aloitetaan eri tarpeisiin sekä vahvimpana tukena lakimuutokset ja maahanmuuttopoliittinen ohjelma. Kun maahanmuuttaja saa riittävästi

apua sekä sisäisiin (esim. vertaistukiryhmä) että ulkoisiin (esim. virastoissa käynti) haasteisiin, voi positiiviset kokemukset kääntyä elämänhallinnan taidoiksi ja itsetunnon kasvuksi ja näin helpottaa kotoutumisprosessia.

Työllistyminen on maahanmuuttajalle tärkeää. Pehkosen mukaan (2006, 9) selvät työllistymisen esteet ja hidasteet olivat puutteelliset opiskelu- ja työtodistukset, kieli- taidon puutteellisuus tai työnantajan epäily kielitaidon riittämättömyydestä, maahanmuuttajan uskonnolliseen vakaumukseen liittyvät varukselliset asenteet sekä epäily maahanmuuttajan löyhästä työkuulttuurista (Pehkonen 2006, 9).

Tässä tilanteessa järjestötoiminta voi olla iso apu maahanmuuttajan työllistymisessä. Järjestö tai yhdistystyö voi tarjota maahanmuuttajalle matalan kynnyksen työ tai vapaaehtoistyö paikan, jossa maahanmuuttaja voi täydentää koulutustaan esimerkiksi oppisopimuksella tai harjoittaa Suomen kieltä toimiessaan suomalaisten parissa. Lisäksi maahanmuuttaja saa todistuksen toiminnastaan järjestössä tai yhdistyksessä jolloin todistuksen pitäisi ainakin hieman rauhoittaa epäilyjä löyhästä työkuulttuurista.

Ei pidä myöskään unohtaa niitä verkostoja jotka maahanmuuttaja järjestössä toimissaan solmii. Pehkosen mukaan (2006, 9) Sosiaalisen verkoston ja sosiaalisten suhteiden merkitys on suuri työllistymisessä, sillä 57% oli työllistynyt suomalaisten ystäviensä tai toisten maahanmuuttajien avulla. (Pehkonen 2006, 9.)

3.2 Kotoutuminen ja kotouttaminen

Päivitettylaki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta tuli voimaan Joulukuun 29 päivä vuonna 2005. Tämä laki on työssäni siksi tärkeä, että kyseinen laki määrittelee mitä on kotouttaminen ja kotoutuminen.

Kotouttamislaki määrittelee toisessa pykälässä kotouttamisella tarkoitettavan:

”Kotouttamisella viranomaisten järjestämiä kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä, voimavaroja ja palveluja sekä maahanmuuttajien tarpeiden huomioon ottamista muita yhteiskunnan palveluja ja toimenpiteitä suunniteltaessa ja järjestettäessä” (Laki maahanmuuttajan kotouttamisesta 29.12.2005.)

Kotoutuminen on määritelty seuraavasti:

” Kotouttamislaisissa maahanmuuttajien kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä tavoitteena osallistua työelämään ja yhteiskunnan toimintaan samalla oma kielensä ja kulttuurinsa säilyttäen”.(Hallituksen maahanmuuttopolitiininen ohjelma 19.10.2006)

Kotouttaminen tarkoittaa niitä tukipalveluita, joita yhteiskunta tarjoaa maahanmuuttajalle tämän sopeutumisen avuksi. Kotoutuminen on prosessi jota maahanmuuttaja itse työstää, tähän työstämiseen vaikuttaa se mitä maahanmuuttaja kokee, näkee tai tuntee. Kotoutumisessa onkin tärkeää tukea elämänhallintaa ja itsetuntoa sekä mahdollistaa osallisuus erilaisiin toimintoihin.

Mikä sitten voi estää kotoutumista? Maahanmuuttajien kotoutumista koskevien tutkimusten mukaan syrjintäkokemukset vaikuttavat sopeutumisprosessiin merkittävästi(Kun elämä muuttuu2005, 38). Tällaisista tilanteista voi seurata ahdistuneisuutta ja itsetunnon laskua jolloin töihin meno ja töiden teko sekä kaikki muu kotouttava toiminta vähenee koska maahanmuuttajan usko itseensä ja muihin horjuu.

Kotoutumisen tukemisen lisäksi on tärkeää edistää tasa-arvoa suvaitsevaisuutta ja rasismitonta yhteiskuntaa jotta kotoutuminen voi toteutua mahdollisimman hyvin. Tässä opinnäytetyössä tutkimus keskittyy kotoutumisenprosessiin ja kotouttamista käsitellään vähemmän.

3.3 Kotoutuminen opinnäytetyön kontekstissa

Tässä opinnäytetyössäni kotoutumiseen liittyviä kysymyksiä ovat esimerkiksi seuraavanlaiset kysymykset. Miten järjestössä toimiminen auttaa kotoutumisessa? Yritän löytää maahanmuuttajille uusia polkuja jotta he pääsisivät toimimaan kantaväestön järjestöihin. Lisäksi haluan tietää ovatko jo järjestöissä ja yhdistyksissä toimivat maahanmuuttajat kokeneet syrjintää? Tämän opinnäytetyön on myös tarkoitus edistää maahanmuuttajan kotoutumista tarjoamalla maahanmuuttajille järjestöopas, josta he voivat katsoa neuvoja esimerkiksi siitä, mitä oikeuksia heillä on, kun he toimivat yhdistyksissä tai siitä miten he itse voivat perustaa yhdistyksen.

Mielestäni kantaväestön järjestöt eivät ole päässeet riittävän hyvin mukaan maahanmuuttajan kotoutumisprosessiin. Maahanmuuttajan pääsy kantaväestön järjestöön edistää kohtaamista puolin ja toisin, se edistää monikulttuurisuuden ymmärrystä ja kasvattaa maahanmuuttajan kielitaitoa, itsetuntoa ja elämänhallintataitoja.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoite on edistää maahanmuuttajien kotoutumista siten, että helpotetaan pääsyä kantaväestön järjestöihin, tarjoamalla heille järjestöopas joka auttaa selventämään, mitä on järjestötoiminta. Tämä kappale oli tärkeä siksi, että se avaa lukijalle mitä kotoutuminen on ja selventää itselleni mikä on oppaani tavoite, eli maahanmuuttajan kotoutuminen.

4 OPINNÄYTETYÖN METODOLOGIA JA TOTEUTTAMINEN

Toiminnallinen opinnäytetyöni etsii vastauksia siihen mitä reittejä maahanmuuttajat pääsivät valtaväestön järjestöihin, onko kantaväestön järjestöissä toimiminen auttanut kotoutumisessa ja minkälaista tietoa maahanmuuttajat tarvitsevat järjestöistä ja yhdistyksistä. Opinnäytetyöni ohessa valmistuu produkti (järjestöopas maahanmuuttajille) jonka tarkoituksena on tarjota tietoa järjestötoiminnasta maahanmuuttajille niin, että heidän on helpompaa osallistua järjestöjen ja yhdistysten toimintaan.

4.1 Aineiston kokoamisen menetelmät

Opinnäytetyöni tulee olemaan laadullinen eli kvalitatiivinen siksi, että tällä metodilla pääsen perehtymään haasteeseen syvemmin ja etsimään sille mahdollista ratkaisua. Opinnäytetyöni etsii vastauksia järjestötoiminnan ja maahanmuuttajan vuorovaikutukseen liittyvissä asioissa. Kyseinen aihe on melko uusi ja aiheesta tiedon löytäminen vaikeaa, olen pyrkinyt kvalitatiivisella opinnäytteelläni tuomaan esille ne haaste kohdat joita aiheessa esiintyy ja pyrkinyt etsimään niihin alustavia ratkaisumalleja.

Opinnäytetyöni toteutettiin teemahaasteluina, vastaajina olivat kantaväestön järjestöissä ja yhdistyksissä toimivat/toimineet maahanmuuttajat. Teemahaastattelut toteutettiin sekä yksilöhaastatteluinä (neljä kappaletta), että kahtena erillisenä ryhmähaastatteluna joihin molempiin osallistui kaksi haastateltavaa. Haastatteluihin osallistui kuusi miestä ja kaksi naista. Liitteenä 1 on tarkemmat tiedot haastateltavista.

4.2 Aineiston järjestely

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009, 221-222) mukaan aineiston luontiin ja tietojen tarkistukseen voi käyttää kolme vaiheista systeemiä. Ensimmäinen vaihe, on tietojen tarkistus, toinen vaihe on tietojen täydentäminen ja kolmas vaihe on aineiston järjestäminen. Tämän opinnäytetyön aineiston analyysi on toteutettu edellä mainitun mukaan. Aineistot hankittiin haastattelemalla maahanmuuttajia. Haastattelut sujuivat hyvin. Ensin tein neljä yksilöhaastattelua ja lopuksi täydensin kahdella ryhmähaastattelulla, eikä aineistojen tietoja ollut tarvetta tarkentaa tai täydentää.

Aineisto järjestäminen toteutettiin siten, että kuuntelin haastattelunauhat läpi neljä kertaa jonka jälkeen kirjoitin nauhat puhtaiksi koneelle. Poistin teksteistä turhat ”hmmh” tai ”kröhöm” ja kiroilut. Lisäksi suojelin haastattemieni maahanmuuttajien identiteettiä käyttämällä heistä nimekettä haastateltava 1,2,3,4,5,6,7 tai 8, Lyhennettynä esimerkiksi H1.

Yleisesti haastattelut menivät hyvin. Naisia oli haastateltavana vähemmän koska heitä oli vaikea löytää ja he eivät myöskään uskaltaneet tulla haastateltaviksi muuten kuin ryhmähaastattelu metodein. Osa syynä haastateltavien naisten vähyyteen saattoi olla myös järjestöt, joista haastateltavia etsin (naisten vähäinen osuus jäsenistä) tai aikaresurssit.

4.3 Yhteenveto

Haastattelut onnistuivat mielestäni hyvin, vaikka joitakin kielellisiä haasteita oli. Lisäksi haasteeksi muodostui ympäristö sillä haastattelemani maahanmuuttajat halusivat tulla haastatelluiksi sen yhdistyksen tiloissa jonka toiminnassa olivat mukana.

Tämä aiheutti haastattelu tilanteisiin häiriöitä, sillä haastattelut jouduttiin keskeyttämään useasti johtuen ulkopuolisesta toiminnasta, näitten katkojen aikana keskustelu tyrehtyi ja ajatukset katosivat. Ainakin itselle jäi joissakin tilanteissa sellainen tunne, että jäikö nyt jotakin sanomatta. Kaikki vastaajat kokivat kuitenkin tulleen ymmärretyiksi, eivätkä halunneet täydentää vastauksia.

Tämä kappale edistää produktiani siten, että nyt tarvittava aineisto on kerätty ja analysointi aloitettu, ja nyt on helpompi valita tuotteisiin tärkeitä tietoja-, kun maahanmuuttajien toiveet järjestöoppaan (tuotteen) sisällöstä on selvillä.

5 OPINNÄYTETYÖ AINEISTON ESITTÄMINEN JA ANALYSOINTI

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on valmistaa produkti nimeltä Maahanmuuttajien järjestöopas. Järjestöoppaalla pyritään kannustamaan maahanmuuttajia mukaan järjestötoimintaan sekä auttamaan oman järjestön perustamisessa. Tässä kappaleessa avaan aineiston jonka sain haastattelemalla kahdeksaa kantaväestön järjestöissä ja yhdistyksissä toimivaa maahanmuuttajaa. Aineistosta on tarkoitus löytää vastauksia seuraaviin produktia koskeviin kysymyksiin: Minne järjestöopasta kannattaa tarjota jotta maahanmuuttajat sen löytävät, onko järjestöoppaalle tarvetta maahanmuuttajien joukossa ja minkälaista tietoa järjestötoiminnasta maahanmuuttajat toivovat.

5.1 Järjestöoppaan ja järjestöjen tiedottaminen

Jotta maahanmuuttajat saisivat mahdollisimman hyvän hyödyn tekemästani järjestöoppaasta, täytyy heidän löytää tekemäni opas. Tässä ensimmäisessä luvussa avaan, jo kantaväestössä toimivien maahanmuuttajien ajatuksia siitä, miten he ovat päässeet kantaväestöihin toimimaan eli mitä kautta he ovat löytäneet tarvittavan tiedon osallistuakseen. Toivon löytäväni sellaisia paikkoja jotka toistuvat vastauksissa ja näin osoittavat, että kyseiseen paikkaan kannattaa tarjota sekä tekemääni opasta, että myös muunlaista järjestötiedotusta.

Järjestöoppaan tarkoituksena on madaltaa maahanmuuttajien kynnystä osallistua järjestötoimintaan, tarjoamalla järjestötietouden alkeita. Muunlaisella järjestötiedotuksella tarkoitan järjestöjen ja yhdistysten aktiivista tiedotusta omasta sisäisestä toiminnastaan.

Ensimmäiseksi tiedustelin haastattelemiltani maahanmuuttajilta, minkälainen suhde heillä oli järjestöön, jossa he toimivat. Vastaajista kuusi (6) kertoi oman toiminnan järjestössä olevan tyypiltään harrastustoimintaa. Pääsääntöisesti vastattiin kuten H6 ”Pelaan jalkapalloa joukkueessa” tai niin kuin H7 ”käyn täällä juttelemassa ja tervehtimässä kavereita” eli, että osallistui toimintaan muiden mukana, eri aktiviteetteja teh-

den. Haastatteluuni vastasi lisäksi kaksi (2) maahanmuuttajaa jotka olivat töissä järjestössä. Heidän osaltaan järjestötoiminta oli enemmän toiminnan järjestämistä kuin siihen vapaasti osallistumista.

Seuraavaksi kysyin miten haastateltavani olivat päässeet järjestötoimintaan mukaan. Viisi (5) haastateltavaa vastasi samantyyllisesti kuin Haastateltava seitsemän:

H1"Kuulin kaveriltani toiminnasta ja halusin käydä katsomassa, minkälaista siellä on".

Lisäksi mukaan päästiin myös kielikurssin kautta, vapaaehtoistoiminnan kautta ja kirkon avulla. Tämän kysymyksen ohessa tiedustelin haastateltaviltani kuinka kauan he ovat toimineet järjestöissä. Neljä (4) vastasi yhdestä vuodesta kolmeen vuoteen ja toiset neljä (4) haastateltavaa yhdeksästä vuodesta kuuteentoista vuoteen.

Viimeisenä tähän kohtaan liittyvänä kysymyksenä kysyin miten järjestöt voisivat heidän mielestään tavoittaa maahanmuuttajat paremmin. Kysymykseen sain seuraavallaisia vastauksia:

H1:" Järjestöjen pitäisi laittaa ilmoituksia sellaisiin paikkoihin jossa maahanmuuttajat käyvät esimerkiksi. Kela, Työvoimatoimisto, maahanmuuttajat talot, settlementti ja Villa Victor"

H5:"Toivoisin järjestöjen tiedottamista ravintoloihin koska maahanmuuttajat ovat siellä sekä ilmoitustauluja kaappoihin ja liikkeisiin"

H4:" Oululaisista järjestöistä pitäisi olla Oulu info-tyylinen opas, jotta saisi tietoa Oulussa toimivista järjestöistä"

H4:" Internettiin Suomalaisten järjestöjen foorumi maahanmuuttajille"

Maahanmuuttajat toivoivat kehitystä kantaväestönjärjestöjen tiedotustoimintaan. Lisäksi varsinkin työvoimatoimisto oli sellainen paikka, jolta toivottiin aktiivisempaa asennetta kantaväestönjärjestöjen hyödyntämisessä maahanmuuttajien kotoutumisessa.

H2:”*Toiminnan pitäisi olla sellaista, että maahanmuuttajat sekä kantaväestö toimisivat yhdessä, ei eriytyvästi*”

H3”*Järjestöjen pitäisi olla enemmän esillä ja houkuttelevampi eikä vain tarjota pullaa, koska maahanmuuttaja voi luulla, että toiveena on vain ilmainen työntekijä*”

H6:”*Mielestäni asukastuvat olisivat alueellisesti hyvä paikka tavoittaa maahanmuuttajat sillä asukastuvilla on omat alueelliset lehdet jossa järjestöt voisivat tiedottaa*” ”*Näin he voisivat helposti kutsua maahanmuuttajia mukaan*”

H3:”*Järjestöjen pitäisi ajatella maahanmuuttajaa tekijänä, ei kohteena*” ”*Maahanmuuttajille pitää antaa mahdollisuus tehdä, jotta he tuntevat olevansa mukana jossakin*”

Tiedotuksen lisäksi maahanmuuttajat toivoivat sisällöllistä kestävyttä. Lisäksi toiminnan pitäisi olla monipuolista ja maahanmuuttajia toivottiin olevan toiminnassa mukana useampi, vaikka kyseessä olisikin kantaväestönjärjestö. Pääsääntöisesti koettiin, että sellaiseen järjestöön oli helpompi liittyä, missä oli jo ennestään maahanmuuttajia mukana.

H7:”*Pitää mainostaa enemmän*” ”*enemmän erilaista toimintaa, varsinkin sellaista jossa osallistujat ovat erimaista, silloin on mukava*”

H8:”*Työvoimatoimiston kautta voisi saada kerhoihin lisää kävijöitä*” ”*Oulussa paljon eritahoja joissa maahanmuuttajia, enemmän yhteistyötä*”

Edellä mainitun kysymyksen ohessa kysyin lisäksi ovatko maahanmuuttajat kuuluneet johonkin järjestöön ennen Suomeen tuloa. Vastaajista kuusi (6) ei ollut kuulunut järjestöihin ennen Suomeen tuloa. Kaksi vastaajista (2) oli kuulunut järjestöön lähtömaassa. Lisäksi ohessa kysyin myös pitäisikö Joensuun järjestökummi-mallia tuoda myös Ouluun, tässä kysymyksessä kaikki vastaajat oli yhtä mieltä

H3 ”*Kummitoiminnan pitäisi toimia myös Oulussa, sillä maahanmuuttajan on helpompi osallistua kun mukaan kysyjänä on toinen maahanmuuttaja*”

H4”*En olisi varmaan lähtenyt järjestötoimintaan mukaan, jos kysyjänä olisi ollut suomalainen*”

H5” Kummi toiminta olisi varmasti hyvä”

Kummitoiminnan ajatuksena on Joensuussa ollut se, että maahanmuuttaja saa vähän niin kuin tukihenkilön kaveriksi toimintaan, jolloin kynnyks osallistua laskee. Maahanmuuttajat kokivat kummitoiminnan hyväksi jutuksi ja jotkut kokivat, että osallistuminen on paljon helpompaa ja mukavampaa, kun saa osallistua jonkun kanssa joka jo tuntee toiminnan.

Yhteenvedona voidaan todeta, että maahanmuuttajan verkostoilla ja suhteilla on suuri merkitys hänen pyrkiessään järjestötoimintaan mukaan. En ole nähnyt kantaväestön järjestöjen tiedotustoimintaa maahanmuuttajia suuntaan missään, tämä näkyy myös haastateltavieni vastauksissa, yksikään ei ollut löytänyt kiinnostusta järjestötoimintaa kohtaan järjestöjen tiedottamisen ja markkinoinnin kautta. Kuitenkin vastauksista oli huomattavissa, että maahanmuuttajat ovat kiinnostuneita järjestötoiminnasta joten tässä olisi kantaväestön järjestöille kehitettävää, jos heillä on halua saada maahanmuuttajia toimimaan järjestöissään ja yhdistyksissään.

Yksi mahdollisuus kantaväestön järjestöille saada maahanmuuttaja aktiiveja on aloittaa kummitoiminta jota toivottiin kovasti maahanmuuttajien keskuudessa. Järjestötoimintaan on paljon helpompi osallistua kun maahanmuuttaja kysyy maahanmuuttajaa mukaan. Järjestöoppaalle maahanmuuttajat tarjosivat tässä osiossa monta hyvää sijoituspaikkaa jotta maahanmuuttajat sen löytäisivät ja saisivat innostusta järjestötoimintaa. Tällaisia paikkoja olivat esimerkiksi. Kela, työvoimatoimisto, maahanmuuttajatoimipisteet, etniset ravintolat, internet ja asukastuvat.

5.2 Järjestöoppaan tarve

Olen osallistunut yli viiden erilaisen järjestön ja yhdistyksen toimintaan ja kokenut sen erittäin mukavaksi tavaksi olla osallisena johonkin. Olen saanut paljon mukavia kokemuksia, useita kavereita ja hyviä muistoja. Ovatko ne maahanmuuttajat joita haastattelin ja jotka toimivat kantaväestön järjestöissä kokeneet järjestötoiminnan samalla tavalla kuin minä, antoisana ja mukava toimintana yhdessä vai ovatko heidän kokemuksensa olleet jopa päinvastaisia jolloin järjestötoiminta ei olisikaan mukavaa.

Tässä osassa haastateltavani kertovat minkälaisia kokemuksia heillä on järjestötoiminnasta omaan kotoutumiseensa peilattuna. Onko järjestötoiminta auttanut kotoutumisessa? Ovatko maahanmuuttajat kokeneet syrjintää? Nämä kysymykset ovat tärkeitä siksi, että ne osoittavat, onko oppaalleni tarvetta ja käyttäjiä. Tarve määräytyy siten, että jos maahanmuuttajat kokevat järjestötoiminnan mukavaksi niin he tarvitsevat järjestöopasta avuksi osallistuakseen toimintaan. Jos järjestö toiminnasta on huonoja kokemuksia, kenelläkään ei ole tarvetta järjestöoppaalle, koska eihän kukaan halua olla mukana epämukavassa toiminnassa.

Ensimmäisenä kysyin haastattelemltani maahanmuuttajilta, ovatko he kokeneet syrjintää niissä järjestöissä taikka yhdistyksissä joissa ovat toimineet. Asiasta vallitsi vahva yksimielisyys, kuten H4 sanoi: ”En ole kokenut syrjintää”. Kukaan haastateltavista ei ollut kokenut syrjintää siinä järjestössä taikka yhdistyksessä jossa oli toiminut tai toimii. Oli kuitenkin joitakin syrjintään luokiteltavia asioita joita maahanmuuttaja itse ei kokenut syrjinnäksi. Tällaisia oli esimerkiksi:

H5:” *En ole omasta mielestäni kokenut syrjintää mutta minusta tuntuu, että maahanmuuttajilta vaaditaan kantaväestön järjestöissä enemmän näyttöjä kuin kantaväestön aktiivilta, tämä tietysti voi johtua myös kieliongelmistä tai minusta itsestäniikin*”

H6:” *En ole kokenut syrjintää omassa joukkueessa, meillä on hyvä porukka mutta kun pelasimme, niin toisesta porukasta huudeltiin ja melkein tapeltiin kun kaikki oli niin hermona*”

H3:” *En ole kokenut syrjintää, päinvastoin ulkomaalaisuus on voimavara, toki muualla on saattanut olla mutta järjestöissä ei*”

Maahanmuuttajat joita haastattelin, eivät olleet kokeneet syrjintää omassa yhdistyksessään. Oma yhdistys koettiin lämpimäksi paikaksi jossa oli turvallista olla ja sinne oli myös mukava tulla.

Toisena kysymyksenä kysyin onko järjestöissä tai yhdistyksissä toimiminen edistänyt haastateltavieni kotoutumista ja jos on niin miten. Haastateltavista kaikki kokivat, että järjestö / yhdistystoiminta on edistänyt heidän kotoutumista. Haastateltavat kokivat järjestö / yhdistystoiminnan edistäneen heidän kotoutumistaan seuraavanlaisesti

H5:” *Minun joukkueeni oli kuin pikkuperhe, sain sieltä tukea kaikenlaisissa asioissa, sain kavereita, opin kieltä ja kulttuuria*”

H2 ja H1:” *Opittiin siellä kieltä ja kulttuuria ja saatiin monta kaveriakin*”

H4:” *Löysin paljon uusia kavereita ja verkostoja, oppii kieltä, kulttuurin oppiminen on helpompaa, kun on vuorovaikutuksessa Suomalaisen kanssa. Olen oppinut myös työlleni tärkeitä asioita esimerkiksi työoikeudellisia asioita ja että on olemassa kuluttajavirasto jota en tiennyt ollenkaan sekä muita apua ja neuvoa antavia paikkoja*”

Maahanmuuttajat kokivat, että järjestöissä oppii monia eri asioita jotka yhdessä auttoivat kotoutumisessa ja helpottivat arjentoimintaa. Maahanmuuttajat olivat oppineet esimerkiksi kieltä ja kulttuuria mutta kokivat tärkeämmiksi asioiksi uudet verkostot esimerkiksi ystävyys ja kavereus suhteet.

H6:” *Järjestötoiminta pakotti tutustumaan suomalaisiin tapoihin. Pääsin käyttämään Suomen kieltä ja välillä tuntui, että teen jotain hyödyllistä*”

H5:” *En ollut enää niin laiska kun oli tekemistä. Opin kulttuuria*”

H7:” *Antanut harrastuksen, kavereita pitää olla jotta ei ole yksin*”

H8:” *Kehittänyt kieltä ja olen tutustunut uusiin ihmisiin, kotoutuminen on helpompaa jos maahanmuuttaja itse on aktiivinen*”

Haastateltavani ovat kokeneet järjestötoiminnan hyödylliseksi kotoutumisprosessilleen. Vastauksista päätellen järjestötoiminta on esimerkiksi syrjäytymistä ajatellen erittäin hyvää ennalta ehkäisevää toimintaa. Järjestötoiminnassa mukana ollessaan maahanmuuttajan kieli ja kulttuuri tuntemus kehittyi jolloin maahanmuuttaja ymmär-

tää suomalaisia paremmin mutta mikä parasta myös suomalaisten monikulttuurisuuden ymmärtämys kehittyy.

Erittäin tärkeää on, että maahanmuuttaja löytää erilaisia kaverisuhteita ja verkostoja järjestötoiminnan kautta jolloin hän ei joudu olemaan yksin. Näiden verkostojen suurin osa haastattelemistani maahanmuuttajista oli löytänyt sen järjestön jossa haastatteluhetkellä oli toimimassa. Mielestäni vastaukset kysymyksiini osoittavat, että järjestöoppaalleni on tarvetta. Myös haastatteleman maahanmuuttajat olisivat sitä tarvinneet.

5.3 Toiveet järjestöoppaalle

Järjestöoppaan tarve ja levityspaikat ovat nyt alustavasti selvillä mutta se minkälaista sisältöä maahanmuuttaja järjestöoppaaseensa toivoo, on vielä auki. Tämän kappaleen on tarkoitus avata sitä sisältöä, jota haastatteleman kantaväestön järjestöissä toimivat maahanmuuttajat ovat kokeneet tarvitsevansa ja jota tulevat kantaväestön järjestöihin liittyvät maahanmuuttajat voisivat tarvita.

Tähän alakysymykseen liittyvien haastattelukysymysten kanssa tuli jonkin verran ongelmia, sillä tähän alakysymykseen vastaaminen vaati haastattelemiltani kantaväestön järjestöissä toimineilta maahanmuuttajilta jonkin verran jo olemassa olevaa järjestötietoutta ja sanasto-osaamista. Esimerkiksi järjestöt ja yhdistykset sekoitettiin helposti keskenään kuten myös järjestöt ja yritykset. Näistä ongelmista pääsimme yli keskustelemalla Suomen Punaisen Ristin toiminnasta ja peilaten sitä myös omaan järjestöön / yhdistykseen, jolloin sainkin maahanmuuttajilta monia hyviä ajatuksia ja toiveita, koskien tulevaa produktiani eli järjestöopasta maahanmuuttajille.

Ensimmäisenä kysyin haastattelemiltani maahanmuuttajilta, ovatko he tutustuneet esimerkiksi internetistä tai jostain muualta löytyviin järjestöoppaisiin. Minkäänlaista järjestöopasta haastatteleman maahanmuuttajat eivät olleet löytäneet, eivätkä he siis olleet sellaiseen tutustuneetkaan. Muuten kyllä järjestötietoa oltiin etsitty esimerkiksi:

H3: ” *Järjestöistä löytyy helposti tietoa*”

H4: ” *En ole löytänyt järjestöoppaita mutta olen tutustunut patentti- ja rekisterihallituksen järjestöohjeisiin*”

H7: ” *En ole tutustunut järjestöoppaisiin mutta olisi mukava jos joku tulisi niistä meille kertomaan*”

Maahanmuuttajille tarjottuja järjestöoppaita on olemassa jonkin verran, ne eivät kuitenkaan tavoita maahanmuuttajia ainakaan Oulun alueella. Mielestäni Oulun alueen järjestöjen olisi hyvä tarttua esimerkiksi seuraavaan ajatukseen:

H3: *"Olisi hyvä sellainen Oulu-info tyylinen esite kaikesta järjestötoiminnasta johon voisi päästä mukaan Oulun alueella"*

Tällainen esite edistäisi järjestötoiminnan löytämistä ja siten myös siihen osalliseksi pääsemistä. Esitteen ohessa voisi olla järjestöopas joka kertoo maahanmuuttajalle esimerkiksi miten hän voi osallistua kyseiseen kiinnostavaan järjestöön.

Viimeisenä tämän opinnäytetyön haastattelukysymyksenä kysyin, minkälaisia tietoja järjestöistä toivoisit järjestöoppaaseen. Tähän kysymykseen sain seuraavanlaisia toiveita:

H1 ja H2: *" Mistä saan apua järjestön perustamiseen, missä järjestö rekisteröidään, mitä hyötyä liittymisestä"*

H5: *"Jos minä olisin perustamassa järjestöä, olisi hyvä tietää tarvitaanko siihen lupa ja jos tarvitaan niin mistä lupaa haetaan"*

H4: *"Yleistä neuvontaa olisi hyvä olla, tarvitaanko tilaa tai paikkaa"*

Haastatteluissa nousi usein esille toive ohjauksesta, neuvonnasta ja tiedotuksesta koskien järjestötoimintaa. Haastateltavat toivoivat, että kantaväestönjärjestöt tiedottaisivat toiminnastaan niin, että maahanmuuttajat pääsisivät mukaan.

H5: *"Kenellä on kirjanpito vastuu"*

H6: *"Järjestöistä voisi olla yksinkertainen ohjeistus miten järjestö perustetaan ja miten siihen liitytään"*

Yhdistyksistä ja järjestöistä toivottiin opasta, jossa kerrotaan järjestön perustamiseen liittyvistä asioista. Toivottiin tietoa myös siitä miten järjestöihin ja yhdistyksiin liitytään ja mistä on vastuussa kun liittyy järjestöön taikka yhdistykseen.

haastattelemiini maahanmuuttajat kaipaavat ohjeita järjestötoimintaan, koska useimmat olivat olleet järjestöissä jo jonkin aikaa ja kiinnostus myös oman järjestön pystyttämiseen oli olemassa.

H5: *"Jos menen Kelalle kysymään saanko minä tukea näillä tiedoilla niin vastataan, että et saa mutta muuta ei sanota. Myöhemmin sitten selviää, että pienellä muutoksella olisi voinutkin saada, toivoisin enemmän ohjasta"*

H4: *"Maahanmuuttajille suunnatut oppaat ovat usein kieleltään ja muutenkin aivan liian monimutkaisia, selkokielellä pitää olla"*

H4 :*"En näe itseäni niinkään järjestöjä perustavana vaan haluaisin nähdä maahanmuuttajien menevän mukaan järjestöihin"*

H7 ja H8: *"Tietoa järjestönperustamisesta ja mukana olemisesta"*

H6: *"Järjestöissä mukana oleminen on tärkeää maahanmuuttajalle varsinkin kun mukana on valtaväestön ihmisiä"*

H3: *"Haluaisin tietää minkälainen se joukkue on ja miten he valmentavat sekä pääsee mukaan"*

Haastateltavieni toive oli myös se, että he saisivat opastusta ja ohjeistusta järjestötoimintaa ajatellen. Itselleni jäi sellainen tunne haastatteluita, että maahanmuuttajat toivoivat enemmän ihmistä joka esittelisi heille järjestötoiminnan vaatimia asioita kun paperista opasta, jota oli vaikea ymmärtää. Myös tästä syystä halusin tehdä järjestöoppaasta mahdollisimman käytännöllisen.

Näistä vastauksista sain hyvää tietoa siitä, minkälaista sisältöä laitan tulevaan järjestöoppaaseen. Järjestöopasta voit vielä tarkastella liitteestä kaksi, jossa järjestöopas on kirjallisena tuotoksena. Maahanmuuttajille tuleva järjestöopas tulee olemaan powerpoint muodossa, jotta sitä voidaan helposti käyttää esimerkiksi luennointi materiaalina tai kääntää se helposti paperioppaaksi. Järjestöopas on powerpoint muodossa myös siksi, että sitä on helppo täydentää ja päivittää kun tieto vanhenee tai tulee joltain lisättävää.

6 POHDINTA

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä olen valmistanut produktin (Liite 2) maahanmuuttajille. Produktin tavoitteena on laskea maahanmuuttajien osallistumiskynystä kantaväestön järjestöjen toimintaan. Maahanmuuttajien osallisuudella kantaväestön järjestöissä, tiedän olevan suuri positiivinen vaikutus maahanmuuttajien kotoutumisessa jonka myös aineistoni tulokset osoittavat. Lisäksi maahanmuuttajien ja kantaväestön kohtaaminen edistää kantaväestön monikulttuurisuuden ymmärrystä ja näin muuttaa kantaväestön asenteita maahanmuuttaja ystävällisemmiksi. Työni ei käsitellyt neljännen sektorin roolia kotoutumisessa mutta neljännen sektorin vaikutukset kotoutumiseen olisi hyvä selvittää, sillä tässä opinnäytetyössä erilaiset verkostot ja kaveruus-suhteet jotka kuuluvat neljännen sektorin kenttään, ovat nousseet vahvasti esille.

Kantaväestön järjestöissä toimii tällä hetkellä maahanmuuttajia, jotka tuntevat olonsa mukavaksi. Paljon on kuitenkin maahanmuuttajia, jotka eivät tätä osallisuuden mahdollisuutta tavoita. Miten heitä voitaisiin auttaa? Tässä muutamia kehitysajatuksia järjestöillä, valtiolle, toisille opinnäytetyön tekijöille, maahanmuuttajatyöntekijöille ja muille joiden vastuulla jollakin tavalla on maahanmuuttajien kotoutuminen.

Tuleville opinnäytetyöntekijöille, tämä opinnäytetyö avaa muutamia hyviä opinnäytetyön aiheita. Toiminnallinen opinnäytetyöni käsittelee kantaväestön järjestöjä maahanmuuttajan kotoutumisen näkökulmasta. Olisikin mukava kuulla miltä kantaväestöstä on tuntunut yhteistoiminta maahanmuuttajien kanssa samassa järjestössä. Onko maahanmuuttajan kanssa toimiminen karistanut ennakkoluuloja ja edistänyt monikulttuurisuutta. Edellisen lisäksi toiminnallisena opinnäytetyönä voisi toteuttaa jonkinlaisen järjestösananaston, joka selkeyttää käsityksiä esimerkiksi siitä mitä eroa on yhdistyksellä ja järjestöllä sekä avaa muuta järjestösananastoa maahanmuuttajalle helpommaksi.

Valtakunnan tasolla maahanmuuttopolitiikassa, pitäisi järjestöille antaa suurempi rooli. Erilaisissa kotoutumislajeissa ja muissa säädöksissä järjestöt ovat vain ohi menneiden mainittuja, eikä niille ole määritelty suurempaa roolia maahanmuuttajan kotoutumisessa. Mielestäni järjestön roolia maahanmuuttajan kotoutumisessa voitaisiin edistää esimerkiksi niin, että määrättäisiin työvoimatoimistoon viranomaisen joka ohjaa ja avustaa maahanmuuttajia järjestötoiminnan pariin. Lisäksi työvoimatoimistoon ja Kellalle voitaisiin laittaa erilliset järjestöille tarkoitetut tiedotus televisiot tai tiedotustaulut joista maahanmuuttajat voisivat löytää mielenkiintoisia yhdistyksiä ja järjestöjä.

Oulun alueella maahanmuuttajia voitaisiin houkutella järjestötoimintaan mukaan esimerkiksi Oulu info tyylisellä esitteellä, johon on listattu Oulussa toimivia järjestöjä ja yhdistyksiä. Lisäksi Oulun alueella ja muualla Suomessa voitaisiin viestintäkanavina hyödyntää asukastupia joilla jo toimii, asukasalue lehdet.

Haastattelemani maahanmuuttajat toivoivat järjestöoppaasta mahdollisimman selkeää, jotta se olisi helppo ymmärtää ja, että sen mukaan olisi helppo toimia. Tämä toive oli mielestäni melko vaativa, sillä järjestötoiminnan saralla on lakiasioita joita en itsenkään ymmärrä. En aluksi tiennyt miten edetä, sillä koin, että joka tavalla järjestöoppaastani tulee liian vaikea. Lopulta päätin toteuttaa järjestöoppaan siten, että laitan sen powerpoint- muotoon, jolloin sitä on helppo muokata sellaiseksi, että se on helpoiten ymmärrettävä maahanmuuttajille. Kuulin myöhemmin, että oppaalleni aiotaan palkata henkilö joka esittelee sitä maahanmuuttajille ja kertoo heille järjestötoiminnasta, minusta täksi henkilöksi sopisi parhaiten maahanmuuttaja.

Toiminnallista opinnäytetyötä tehdessä, olen huomannut millainen mahdollisuus maahanmuuttajat ovat järjestötoimintaa ajatellen, heillä on paljon hiljaista tietoa ja taitoa sekä halua toimia yksilön ja yhteisön hyväksi. Lisäksi on ollut mukava huomata, että maahanmuuttajat eivät ole kokeneet syrjintää järjestössään, vaan järjestöt ja yhdistykset on koettu jopa lähes perheen kaltaisina yhteisöinä.

Erityisen hyvällä mielellä olen siitä, että pystyn nyt osoittamaan kansainväliselle toimintakeskus Villa Victor:lle joka on opinnäytetyöni työelämäntaho, että opinnäytetyölleni on tarvetta, ja sille on selkeät jakelupaikat sekä sitä tehdessä on kuunneltu tarkkaan maahanmuuttajien toiveita.

LÄHTEET

Alitolppa-Niitamo, A. Fågel, S. Söderling, I. 2005. Olemme muuttaneet – Näkökulmia maahanmuuttoon, perheiden kotoutumiseen ja ammatillisen työn käytäntöihin. Sastamala. Vammalan Kirjapaino Oy.

Harju, Aaro. 2003. Yhteisellä asialla – kansalaistoiminta ja sen haasteet. Vantaa. Dark Oy.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna. Kariston kirjapaino Oy.

Kirkkopalvelut ry. 2005. Kun elämä muuttuu – maahanmuuttajan arkea Suomessa. Vantaa. Dark Oy.

Loimu, Kari. 2010. Yhdistystoiminnan käsikirja. Helsinki. WSOYpro Oy.

Pehkonen, Anni. 2006. Maahanmuuttajan kotikunta. Vammala. Vammalankirjapaino Oy.

Räty, Minttu. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyö tietokanta. Opinnäytetyö. Viitattu 24.11.2011. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/24316/Salovaara_Marika.pdf?sequence=1

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyö tietokanta. Opinnäytetyö. Viitattu 24.1.2011. <http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14706/Vapaaehtoistoiminta%20vahvistamassa%20maahanmuuttajien%20osallisuutta.pdf?sequence=1>

Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma 19.10.2006. Viitattu 10.1.2011. http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/10_muut/mamu_ohjelma19102006.pdf

Etnon kannanotto hallituksen ohjelmaan vuosille 2011- 2015. Viitattu 26.1.2011 <http://www.intermin.fi/intermin/bulletin.nsf/HeadlinesLinked/CF280BE9CE5014E4C22577FB00378A88>

Jelli-järjestötietopalvelu. Viitattu 11.1.2011. http://www.jelli.fi/pdf/tule_mukaan.PDF

Maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annettu laki. Viitattu 15.1.2011. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20051215>

Neliapila-hanke. Viitattu 14.1.2011. <http://www.ahaa-avaimia.fi/neliapila/7.0.html>

Oulun kaupungin kirjaston tietosanakirja

viitattu 21.1.2011. www.facta.fi/tietosanakirja/218555

Viitattu 21.1.2011 www.facta.fi/tietosanakirja/106267

Patentti- ja rekisterihallituksen internet-sivut. Viitattu 22.1.2011

http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistys_tietopalvelut/sahkoiset_palvelut/yhdistys_netti.html.

Patentti- ja rekisterihallituksen internet-sivut viitattu

23.1.2011 http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/rekisteroity_ ja_rekisteroimaton_yhdistys_rekisteroity_ ja_rekisteroimaton_yhdistys.html

Tilastokeskuksen-palvelut. Tietoa ulkomaalaisista Suomessa. Viitattu 16.1.2011.

http://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html#ulkomaidenkansalaiset

Liite 2. Järjestöopas maahanmuuttajille (produkti)

Järjestöopas maahanmuuttajille sisältää kahdeksantoista (18) diaa. Ensimmäinen dia on otsikko dia ja toinen dia on Sisällysluettelo. Kolmas dia avaa minkälaisia järjestöjä ja yhdistyksiä Suomessa tällä hetkellä toimii ja minkälaisia tehtäviä niillä on yhteiskunnassamme.

Neljäs ja viides dia kertovat minkälaista yhdistystoiminta yleensä on, ja minkälaisia yhdistykset voivat olla luonteeltaan, esimerkiksi aatteellisia yhdistyksiä tai sosiaalisia yhdistyksiä. Kuudes ja seitsemäs dia kertovat miten yhdistys tai järjestö perustetaan ja mitä perustaminen vaatii osallistujilta.

Diat kahdeksan, yhdeksän ja kymmenen kertovat yhdistyksen rekisteröimistilanteesta, eli käytännössä sen, että missä yhdistyksen voi rekisteröidä (maistraatti tai internetti), mitä pitää ottaa huomioon kun yhdistystä rekisteröi (esim. rekisteröimismaksu 60 euroa).

Diat 11 - 13 kertovat rekisteröidystä yhdistyksestä. Diat sisältävät tietoja siitä minkälaisia etuja saa kun yhdistyksen rekisteröi, mitä rekisteröidyltä yhdistykseltä vaaditaan ja lisäksi mitkä ovat rekisteröidyn yhdistyksen jäsenten oikeudet.

Diat 14 - 15 kertovat rekisteröimättömästä yhdistyksestä. Diat avaavat kuulijalle sen, miten rekisteröimätön yhdistys eroaa rekisteröidystä yhdistyksestä. Tärkeimpinä tietoina voi mainita esimerkiksi, että rekisteröimätön yhdistys ei ole oikeuskelpoinen ja jos toiminta menee pieleen, johtavat henkilöt vastaavat henkilökohtaisesti tai yhteisvastuullisesti. Rekisteröimättömällä yhdistyksellä ei myöskään saa olla omistuksia tai rahaliikennettä.

Diat 16 – 18 kertovat kuulijalle perustietoja yhdistyksistä. Dioista löytyy tietoa ainakin siitä, mistä yhdistyksen voi tunnistaa, (esimerkiksi. pohjolan palloilijat ja pääte ry, rf tai rs) miten yhdistykseen voi liittyä (suullinen, sanallinen tai maksamalla jäsenmaksun) ja mistä löydän yhdistyksiä Oulusta ja muualta Suomesta.